

22 марти соли 2018 дар шаҳри Нью Йорки Иёлоти Муттаҳидаи Америка дар хошияи кушодашавии чорабинӣ бахшида ба Огози Дахсолаи байналмилалӣ амал “Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028” Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо хабарнигори телевизиони СММ мусохиба анҷом доданд.

Мавриди зикр аст, ки ташкилоти бонуфузи сайёра Созмони Милали Муттаҳид сомонӣ интернетӣ ва шабакаи махсуси телевизионӣ худро дорад, ки дар онҳо аз фаъолияти рузмарраи СММ ва ниҳодҳои он, инчунин чараён ва натиҷаҳои кори ҷаласаҳои корӣ маводҳо паҳш менамояд.

Зимни мусохиба Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон оид ба ҳадафҳои асосии эълони ташаббуси навбатии Тоҷикистон вобаста ба ҳалли мушкилоти марбут ба об, аз ҷумла қабули Дахсолаи байналмилалӣ амал “Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028”, натиҷаҳои бобарору муваффақи ташаббусҳои қаблӣ кишвари мо, аз ҷумла «Соли байналмилалӣ оби тоза, 2003», Дахсолаи байналмилалӣ амалиёт «Об барои ҳаёт, солҳои 2005-2015» ва «Соли байналмилалӣ ҳамкорӣ дар соҳаи об, 2013», андашеронӣ қарданд.

Таъкид гардид, ки ҳамаи ин ташаббусҳои созида ба нафъи аҳли башар ва ҳалли мушкилоти вобаста ба об ва санитарӣ равон гардидааст.

Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон зикр карданд, ки таҷрибаи каблӣ исбот кард, ки танҳо дар ҳамдастӣ чомаи чахонӣ метавонад барои мардуми сайёра зиндагии шоистаро таъмин намояд.

Дар чараёни суҳбат хабарнигорони телевизиони СММ ҳамчунин оид ба талошхӯву ташаббусҳои Президент ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти ҳалли дигар масъалаҳои муҳими чомаи башарӣ, самтҳои афзалиятноки фаъолият, инчунин сиёсати дарҳои бози роҳбарияти давлату Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба саволҳои худ посухҳои мушаххас гирифтанд.

- Чаноби Олӣ, имрӯзҳо Тоҷикистон ва дигар кишварҳои минтақаи Осиёи Марказӣ чашни Наврӯзро таҷлил мекунанд. Дар робита ба ин, мехоҳам, Шумо ва мардуми бостонии Тоҷикистонро бо ин чашн табрику муборакбод гуфта, ба Шумо саломатии бардавом ва комёбиҳо орзу намоям. Соли 2009 Тоҷикистон ва як қатор кишварҳои дигар лоиҳаи катъномаи Мачмаи Умумии СММ-ро дар бораи Рӯзи байналмилалии Наврӯз эълон намудани 21-уми март ҷ ташаббускорӣ намуданд.

- Дарвоқеъ, 23 феввали соли 2010 бо ташаббуси Тоҷикистон ва як қатор давлатҳои аъзои СММ, ки чашни бостонии Наврӯзро таҷлил мекунанд, Мачмаи Умумии СММ Катънома қабул намуд, ки мутобиқи он 21 март Рӯзи байналмилалии Наврӯз эълон гардид.

Боиси хушнудист, чашни бостонии Наврӯз, ки маънии «Рӯзи нав»-ро дорад, аз ҷониби ЮНЕСКО ба Феҳристи мероси гайримоддии фарҳангии инсоният дохил карда шуд.

Наврӯз - чашни асосӣ ва дӯстдоштатарини мардуми тоҷик мебошад.

Аз замони қадим ҳалқи тоҷик фарорасии Наврӯз - чашни баҳор, баробарии шабу рӯз ва эҳёи табиатро бо умеди қалон интизор мешуд.

Зеро Наврӯз унсури пайвандгари байни миллатҳо мебошад, ки бар меҳрубонӣ, эҳтиром ва сулҳ асос ёфтааст.

Ин анъанаҳо то ба имрӯз омада расидаанд ва дар давраи муосир ба таври густурда паҳн гардидаанд.

- Ҷумҳурии Тоҷикистон давоми ду даҳсола ҷи масъалаҳои марбут ба ҷи обро дар доираи СММ ва дигар созмонҳо фаъолона пешбарӣ менамояд. Чунин сиёсати хориҷии фаъол ва нақши Тоҷикистон дар ҳалли масъалаҳо ва мушкилоти глобалии марбут ба об бар ҷи асос меёбад?

- Ба ҳамагон маълум аст, ки Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои ҳаёт», солҳои 2005-2015, Соли байналмилалӣ оби тоза (соли 2003), Соли байналмилалӣ ҳамкорӣ дар соҳаи об (соли 2013) ва Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор», солҳои 2018-2028 ташаббусҳои муҳими глобалии Тоҷикистон мебошанд.

Ҳамаи ин ташаббусҳо ба таъсиси майдони густурда ва мусоид барои муҳокима ва ҷустуҷӯи роҳҳои муносиб ва оқилонаи ҳалли мушкилот ва вазифаҳои марбут ба захираҳои об нигаронида шудаанд.

Ҳамаи талошҳо ва ташаббусҳои мо маҳз ба ташаккули муколамаи созандагии об нигаронида шудаанд, зеро ҳамагуна масъалаи обро метавон танҳо тавассути ҳамкорӣ ва ба роҳ мондани робитаҳои шарикӣ, боэътимод ва мутақобилан судманд ҳал намуд.

Роҳи дигар вучуд надорад.

Бинобар ин, талошҳои мо, пеш аз ҳама, ба ташаккули майдонҳои муколама, ки ба сафарбаркунии талошҳо барои ҳалли дарозмуддат ва устувори мушкилот ва масъалаҳои марбут ба об мусоидат меkunанд, нигаронида шудаанд.

- Бо ташаббуси Шумо соли 2016 Катъномаи Мачмаи Умумии СММ дар бораи эълон намудани Дахсолаи байналмилалии амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028» кабул гардид. Шумо аз ин Дахсола ҷиро интизор хастед ҷа ва чомеаи ҷахонӣ барои иҷро намудани ӯҳдадорихои дубора дар доираи ҳадафҳои рушди устувор кабулгардида бояд ҷӣ тадбирҳо андешад?

- Умедворем, ки Дахсола дар талошҳои ҷомеаи байналмилалӣ барои ноил шудан ба ҳадафҳои байналмилалии мувофиқашудаи рушди устувор дар соҳаи захираҳои об саҳифаи нав боз мекунад.

Дар баробари ташаккули майдони муколамави Дахсола инчунин ба таҳия ва татбиқи тадбирҳои муассир дар ҳамаи сатҳҳои расидан ба мудирияти устувори об мусоидат мекунад. Мутмаинем, ки ба шарофати ҳамкорӣ ва рушди шарикӣ роҳҳо ва механизмҳои татбиқи ҳадафҳои рушди устувори марбут ба захираҳои об пайдо хоҳанд шуд. Умуман, боварӣ дорем, ки Дахсола барои таҳкими талошҳои мо, ки ба ҳалли минбаъдаи масъалаҳои марбут ба гузариш ба мудирияти устувори захираҳои об нигаронида шудаанд, заминаи устувор фароҳам меорад.

Бояд зикр намуд, ки дар рафти татбиқи ташаббусҳои глобалӣ шаҳри Душанбе барои ҳалли масъалаҳои марбут ба об пойтахти ҷахон гардид.

Ҷумҳурии Тоҷикистон дӯстони зиёд пайдо намуд, ки онро ҳамчун маркази дипломатияи об, ташаккули гоҷаҳои созандагиву оқилона ва ташаббусҳои обид ба ҳалли мушкилоти обии глобалӣ меҳисобанд.

- Шумо дар суҳанронҳои худ дар бораи оқибатҳои манфии тағйирёбии иқлим борҳо таъкид намудаед. Ба андешаи Шумо, қадом тадбирҳо дар мубориза бар зидди тағйирёбии иқлим дар сатҳи ҷахонӣ ва минтақавӣ аввалиндарача мебошанд?

- Дарвоқеъ, оқибатҳои тағйирёбии иқлим беш аз пеш падидор мегарданд, ки ба талошҳои мо барои расидан ба вазифаҳо ва ҳадафҳои рушд таъсир мерасонанд.

Мушохидаҳои чандинсолаи коршиносон аз пурзӯршавии таъсири тағйирёбии иқлим ба табиат ва вазъи иҷтимоию иқтисодӣ дар кишвар ва минтақа гувоҳӣ медиҳанд.

Тибқи ин мушохидаҳо, дар давоми 60 соли охир ҳарорати миёнаи солонаи ҳаво дар Тоҷикистон як дараҷа баланд шудааст; пасомад ва шиддатнокии ҳодисаҳои табиӣ марбут ба об ва метеорология афзудааст;

Амплитудаи фаслҳои камобӣ ва серобӣ вайрон шуда, гузариши ногаҳонии байнифаслӣ, ки қаблан муназзамтар буд, мушохида мешавад.

Таъсири манфии тағйирёбии иқлим ба миқдор ва сифати захираҳои оби ошомиданӣ бештар зохир мегардад.

Мувофиқи маълумоти мавҷуда, тағйирёбии иқлим дар қаламрави Тоҷикистон боиси обшавии босуръати тақрибан сию панҷ дарсади пирахҳо гардидааст.

Ба андешаи ман, мо бояд талошҳои ҳудро, пеш аз ҳама, ба таҳия ва қабули тадбирҳои мутобиқшавӣ, ки чӯзӣ муҳими рушди устувор мебошанд, равона созем.

Дар Тоҷикистон мушкилоти тағйирёбии иқлим ва қабули тадбирҳои мутобиқшавӣ унсурҳои муҳими Стратегияи миллии рушд барои давраи то соли ду ҳазору сӣ (2030) гардидаанд.

Ҳукумати кишвар соли 2010 Барномаи давлатии бистсоларо оид ба таҳкиқ ва хифзи пирахҳо қабул намуд.

Чор сол муқаддам мо якҷо бо шарикон дар ҷаҳорҷӯбаи экспедитсияи сеюми байналмилалӣ геофизикии баландқӯҳи Помир қор оғоз намудем.

Экспедитсияи мазкур на танҳо барои кишвари мо, балки барои тамоми минтакаи Осиёи Марказӣ арзиши бузурги илмиву амалӣ дорад.

Вазифаи дигари муҳим кохиш додани партови газҳои гулхонаӣ ба фазо дар сатҳе, ки ба системаи иқлим таъсири хатарноки антропогенӣ намерасонанд, мебошад. Дар баробари ин, тадбирҳо оид ба кохиш додани партовҳои зараровар ба фазо бояд бидуни расонидани таъсир ба вазифаҳо ва ҳадафҳои рушд амалӣ карда шаванд. Паҳлуи дигари талашҳои мо дастрас намудани технологияҳо ва инноватсияҳо мебошад, ки сарфаҳои ва истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣро таъмин менамоянд.

Бо андешаи ман, маблағгузори чузъи калидии талашҳои муштаракамон дар мубориза бар зидди тағйирёбии иқлим боқӣ мемонад.

Бидуни маблағгузори дурусти тадбирҳо оид ба кохиш додани партовҳои зараровар ва мутобиқшавӣ, инчунин оид ба дастрас намудани технологияҳо, татбиқи ҳамаи ниҳтҳои некамон ғайриимкон мегардад.

- Солҳои охир кӯшишҳои густариши ҳамкориҳои минтакавӣ дар Осиёи Марказӣ фаъол мегарданд. Ба андешаи Шумо, кадом дурнамои ҳамгирии дохилиминтакавӣ ва кадом иқдомҳо дар ин самт муҳимтаранд?

- Халқҳои Осиёи Марказӣ бо ҳамдигар бо риштаҳои бисёррасраи бародарию некӯҳамсоғӣ алокаманданд.

Мо таърих, дин, фарҳанг ва анъанаи муштарак дорем.

Осиёи Марказӣ бо иқтидорҳои энергетикӣ табиӣ ва имконоти мусоиди нақлиётию коммуникатсионӣ аҳамияти муҳими геополитикӣ дошта, равандҳои мавҷудаи минтақа ба рушди бисёр кишварҳо ва тамоми минтақаҳо мусоидат менамояд.

Дар баробари ин, мехостам зикр намоям, ки дар шароити муосир давлатҳои Осиёи Марказӣ дар ҳалли мушкилоти муҳими марбут ба таҳкими амнияти минтакавӣ нақши муҳим мебозанд.

Холо Тоҷикистон ва тамоми минтақаи Осиёи Марказӣ бо мушкилоти ҷиддӣ рӯ ба рӯ мешаванд, ки ба амнияти онҳо таҳдид мекунад.

Расидан ба натиҷаҳои мусбӣ дар мубориза бар зидди ин таҳдидҳо ба амалҳои муштарак ва ҳамроҳшуда дар сатҳи минтакавӣ вобастагии зиёд дорад.

Бо каноатмандӣ зикр менамоям, ки вақтҳои охир дар минтақаи Осиёи Марказӣ талошҳои давлатҳо барои ҳамкории минтакавӣ кавитар мегардад.

Дурнамои наздикшаваи даруниминтакавӣ тавсеаи ҳамкорӣ дар асоси баробархукукӣ, эътимод, шарикӣ ва некӯхамсоягиро аз мо талаб мекунад.

Сиёсати Тоҷикистон дар ин самт ба зарурати таъсиси низоми самарабахши ҳамкории байнидавлатӣ бо мақсади таъмини суботи минтакавӣ ва рушди устувори иқтимоиву иқтисодӣ асос меёбад.

Ман боварӣ дорам, ки Воҳӯрии машваратии сарони давлатҳои Осиёи Марказӣ, ки ба наздикӣ дар Остона доир шуд, чун майдони нави ба ҳам омадан омили тақвияти муносибатҳои байни кишварҳои минтақа дар татбиқи муштаракӣ барномаҳои нав ва лоиҳаҳои мебошад, ки ба манфиатҳои дарозмуддати ҳамаи давлатҳои минтақа ҷавобгӯ аст.

- Вақтҳои охир дар робита ба бесуботӣ ва бад шудани авзоъ дар Афғонистон ҳама нигаронанд. Ба андешаи Шумо, чомеаи ҷаҳонӣ барои барқарорсозии сулҳу субот дар Афғонистон чӣ чораҳои бояд татбиқ намояд?

Рушди авзои харбӣ-сиёсӣ дар Афғонистон вақтҳои охир ба таври махсус изтиробангез аст.

Вазъ дар ин кишвари ҳамсоя дар оянда тамоюли бадтаршуданро дорад.

Дар робита ба ин, андешидани чораҳои муштаракро оид ба таъмини амнияти минтакавӣ ва субот, аз ҷумла барои мубориза бар зидди гардиши

Рушди вазъ дар Афғонистон тайи даҳсолаи охир нишон медиҳад, ки терроризм ва ифротгароиро наметавон танҳо бо усули харбӣ решакан кард.

Имрӯз бояд омилҳои иҷтимоӣ-иқтисодии мубориза бо ин зухуроти номатлуб дар мадди аввал бошанд.

Бидуни таъмини амният, рушди соҳаи иқтисодӣ-иҷтимоӣ Афғонистон ва мутаносибан ҳалли масъалаҳои ҳамгироии минбаъдаи минтакавӣ, ки ҷавобгӯи манфиатҳои умумии моанд, имконнопазир аст.

Дар ин росто, ҳамкориҳои минтакавӣ унсӯри муҳими таҳкими субот дар Афғонистон ва минтака мебошад.

Тоҷикистон талошҳои ҷомеаӣ-ҷаҳонӣ ва мардуми Афғонистонро барои ҳалли ҳамҷонибиаш мушкилоти ин кишвари дӯст дастгирӣ менамояд.

Дар доираи фаъолияти муштаракӣ ҷомеаӣ-ҷаҳонӣ дар Афғонистон, Тоҷикистон минбаъд низ саҳми амалии худро, аз ҷумла ба рушди иҷтимоӣ-иқтисодӣ дар ин кишвар мегузорад.

Ба акидаи мо, раванди вахдати миллӣ дар ин кишвар танҳо дар сурати чараёни мунтазами сулхофаринӣ муваффақ мегардад.

- Аз чониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дастгирии Афғонистони ҳамсоя кадом кӯшишҳо анҷом дода мешаванд?

Назари чониби Тоҷикистон дар масъалаи барқарорсозии иҷтимоию иқтисодии Афғонистон дар санади ниҳии Конфронси ҳамкориҳои иқтисодии минтақавӣ оид ба Афғонистон (RECCA) возеҳ дарҷ шудааст.

Тоҷикистон имрӯз ба Афғонистон нерӯи барқ, масолеҳи сохтмонӣ, маҳсулоти кишоварзӣ, нуриҳои минералӣ ва маҳсулоти хӯрокворӣ содирот мекунад.

Дар ин замина, тавсия медиҳем, ба масъалаҳои таълиму тарбияи кадрҳои миллӣ, ки ҷузъи муҳими таъмини сулҳу ризоият ва рушди иқтисодии Афғонистон мебошанд, диққати махсус дода шавад.

Бо дарназардошти гуногунии аҳолии Афғонистон, фикр мекунам, мутобики Конститутсияи ин кишвар ҳукумат бояд манфиатҳои ҳамаи халқиятҳоро ба инобат гирад.

Авҷи минбаъдаи низоъ дар Афғонистон ҳам барои ин кишвар ва ҳам барои минтақа оқибатҳои манфии дарозмӯҳлат дорад.

Аз ин рӯ, зарур мешуморем, ки барномаи стратегии маҷмӯан ва ҳамачониба асоснокшудаи амалҳои муштарак барои расидан ба сулҳ ва ризоият дар Афғонистон мувофиқат карда шавад.

- Таманниёти Шумо ба тамошобинони телевизиони СММ.

Мулокоти мо бо шумо, аз нигоҳи ман, бо ду рӯйдоди муҳими байналмилалӣ рост омад: Чашни байналмилалии Наврӯз ва Рӯзи умумичахонии об.

Тавре дар боло зикр кардем, маҳз дар ин рӯзи таъриҳӣ чомаи чахонӣ татбики Дахсолаи нави байналмилалии амал «Об барои рушди устувор»-ро оғоз мекунад.

Дар робита ба ин, мехоҳам Шумо, хайати Шумо, кормандони сохторҳои СММ ва тамоми тамошобинонро бо чашни байналмилалии Наврӯз шодбош гуфта, саломатии бардавом, некӯаҳволӣ ва бурдборӣ таманно намоям.

Бо истифода аз фурсати муносиб, ба ҳамаи кишварҳои аъзо ва сохторҳои СММ барои мусоидат ба пешбурд ва татбики ташаббуси чахонии марбут ба об изхори миннатдорӣ менамоям.